

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 25. kesäkuuta 2012 (25.06)
(OR. en)**

11855/12

**COHOM 163
PESC 822
COSDP 546
FREMP 100
INF 110
JAI 476
RELEX 603**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtetäjä: Pääsihteeristö

Päivämäärä: 25. kesäkuuta 2012

Ed. asiak. nro: 11417/12

Asia: Ihmisoikeudet ja demokratia: EU:n strategiakehys ja EU:n toimintasuunnitelma

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston 25. kesäkuuta 2012 hyväksymä paketti, johon kuuluvat neuvoston päätelmät ihmisoikeuksista ja demokratiasta (LIITE I), ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n strategiakehys (LIITE II) ja ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma (LIITE III).

Neuvoston päätelmät ihmisoikeuksista ja demokratiasta

1. Neuvosto korostaa EU:n vakaata päätöstä edistää ihmisoikeuksia ja demokratiaa koko maailmassa ja hyväksyy tänään ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n strategiakehyksen, jolla ohjataan EU:n työtä tulevina vuosina. Samalla neuvosto hyväksyy ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan toimintasuunnitelman, jolla strategiakehys pannaan täytäntöön.
2. Neuvosto korostaa, että ihmisoikeuksista vastaavalla EU:n erityisedustajalla on suuri merkitys pyrittäessä lisäämään EU:n ihmisoikeuspolitiikan vaikuttavuutta ja näkyvyyttä, ja toivoo voivansa nimittää kyseisen erityisedustajan nopeasti.
3. Neuvosto sitoutuu tekemään tiivistä yhteistyötä Euroopan parlamentin ja Euroopan komission kanssa ja toimimaan aidon kumppanuuden hengessä kansalaisyhteiskunnan kanssa.
4. EU sitoutuu tekemään ihmisoikeuksien ja demokratian alan työtä yhdessä kumppaniensa, monenvälisten foorumien ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n strategiakehys

Ihmisoikeudet kaikessa EU:n politiikassa

Euroopan unionin perustana on yhteinen päätös edistää rauhaa ja vakautta ja rakentaa ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion kunnioittamiseen perustuvaa maailmaa. Kyseiset periaatteet tukevat Euroopan unionin sisäisten ja ulkoisten politiikkojen kaikkia osia.

Ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisesti sovellettavia oikeudellisia normeja. Demokratia on yleismaailmallinen pyrkimys. Naiset ja miehet haluavat koko maailmassa elää vapaasti, ihmisarvoisesti ja turvallisesti avoimissa ja demokraattisissa yhteiskunnissa, joissa noudatetaan ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta. Kestävä rauha, kehitys ja vauraus ovat mahdollisia ainoastaan, jos ne perustuvat ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion kunnioittamiseen.

Ihmisoikeuksien ja demokratian kunnioittaminen ei kuitenkaan ole itsestään selvää. Niiden yleismaailmallisuus asetetaan kyseenalaiseksi kulttuurieroihin vedoten. Nykyaikaiset tieto- ja viestintätekniikat helpottavat vapaata tietojenvaihtoa ihmisten välillä, mutta ne ovat myös suuresti lisänneet pakkokeinojen käyttöä autoritaarisissa valtioissa.

EU on tietoinen näistä haasteista ja aikoo vakaasti tehostaa toimiaan sen varmistamiseksi, että ihmisoikeudet toteutuvat kaikkien kohdalla. EU aikoo jatkossakin tukea koko painollaan vapauden, demokratian ja ihmisoikeuksien puolestapuhujia koko maailmassa.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden edistäminen

EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan kaikkia ihmisoikeuksia, olipa kyse kansalais- ja poliittisista oikeuksista tai taloudellisista, sosiaalisista ja sivistyksellisistä oikeuksista. EU kehottaa kaikkia valtioita panemaan täytäntöön ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen määräykset sekä ratifioimaan ja panemaan täytäntöön tärkeimmät kansainväliset ihmisoikeussopimukset, myös keskeiset työntekijöiden oikeuksia koskevat yleissopimukset, sekä alueelliset ihmisoikeusvälineet. EU aikoo puuttua kaikkiin yrityksiin heikentää ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden kunnioittamista.

Euroopan komission ja EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisessä tiedonannossa "*Ihmisoikeudet ja demokratia keskeisenä osana EU:n ulkoisia toimia – Kohti tehokkaampaa lähestymistapaa*" arvioidaan politiikan tähänastisia vaikutuksia ja ehdotetaan uusia toiminta-aloja, ja se on tervetullut panos EU:n ihmisoikeusstrategian suunnitteluun kyseisten tavoitteiden edistämiseksi ulkoisten toimien avulla.

Tavoitteiden johdonmukaisuus

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklassa vahvistetaan EU:n päätös edistää ihmisoikeuksia ja demokratiaa kaikessa ulkoisessa toiminnassaan. EU:n perusoikeuskirjan voimaantulo ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimivallan tuleva hyväksyminen EU:ssa sen liittyttyä Euroopan ihmisoikeussopimukseen korostavat EU:n sitoutuneisuutta ihmisoikeuksiin kaikilla aloilla. EU ja sen jäsenvaltiot ovat luvanneet omien rajojensa sisällä varmistaa ihmisoikeuksien kunnioittamisen esimerkillisellä tavalla. Rajojen ulkopuolella ihmisoikeuksien ja demokratian edistäminen ja esiin tuominen on EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteinen tehtävä.

EU pyrkii estämään ihmisoikeuksien loukkaamisen koko maailmassa ja loukkauksien tapahtuessa varmistamaan, että uhreilla on käytettävissään oikeussuojakeinoja ja että ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneet joutuvat teoistaan vastuuseen. EU tehostaa tätä varten toimiaan ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion edistämiseksi kaikessa ulkoisessa toiminnassaan. Se vahvistaa valmiuksiaan ja mekanismejaan, joilla se voi varoittaa ennalta ja ehkäistä kriisejä, joihin todennäköisesti liittyy ihmisoikeusloukkauksia. Se syventää yhteistyötään kumppanimaiden, kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa ja solmii uusia kumppanuuksia mukautuakseen muuttuviin tilanteisiin. EU tiivistää yhteistyötään kumppaneidensa kanssa koko maailmassa tukeakseen demokratiaa, varsinkin aitojen ja uskottavien vaaliprosessien sekä edustavien ja avoimien demokraattisten instituutioiden kehittämistä kansalaisia varten.

Ihmisoikeudet EU:n kaikissa ulkoisissa politiikoissa

EU edistää ihmisoikeuksia kaikilla ulkoisen toimintansa aloilla poikkeuksetta. Se sisällyttää ihmisoikeuksien edistämisen varsinkin kauppaa, investointeja, teknologiaa ja televiestintää, Internetiä, energiaa, ympäristöä, yritysten yhteiskunta vastuuta ja kehitystä koskevaan politiikkaansa sekä yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan ulkoiseen ulottuvuuteen ja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueeseen, terrorismin vastainen politiikka mukaan luettuna. Kehitysyhteistyön alalla käytetään ihmisoikeuspohjaista lähestymistapaa, jotta varmistettaisiin, että EU tehostaa apuaan kumppanimaille niiden kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden täytäntöönpanossa.

EU:n ihmisoikeusalan painopisteiden täytäntönpäytä

EU edistää jatkossakin sananvapautta, mielipiteenvapautta, kokoontumis- ja yhdistymisvapautta sekä verkossa että muiden välineiden avulla, koska demokratiaa ei voi olla olemassa ilman näitä oikeuksia. Se edistää uskonnon- ja uskonvapautta ja torjuu syrjintää kaikissa sen muodoissa ehkäisemällä rotuun, etniseen ryhmään, ikään, sukupuoleen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää ja puolustamalla lasten, vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, alkuperäiskansojen, pakolaisten, muuttajien ja vammaisten oikeuksia. EU jatkaa kampanjointia naisten oikeuksien ja voimaantumisen puolesta kaikissa yhteyksissä torjumalla syrjivää lainsäädäntöä, sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja syrjäytymistä. EU tehostaa taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien edistämistoimiaan. EU pyrkii entistä tarmokkaammin varmistamaan peruspalvelujen yleismaailmallisen ja syrjimättömän saatavuuden, painottaen erityisesti köyhiä ja haavoittuvia väestöryhmiä. EU kannustaa ja edistää yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n suuntaaviivojen täytäntönpäytä.

Kuolemanrangaistus ja kidutus ovat vakavia ihmisoikeuksien ja ihmisarvon loukkauksia. Rohkaistuneena kasvavasta suuntauksesta kohti kuolemanrangaistuksen poistamista maailmasta EU jatkaa pitkäaikaista kuolemanrangaistuksen vastaista kampanjointiaan. EU vastustaa edelleen päättäväisesti kidutusta ja julmaa, epäinhimillistä ja halventavaa kohtelua.

Oikeudenmukainen ja puolueeton oikeudenkäyttö on olennaisen tärkeää ihmisoikeuksien turvaamiseksi. EU tehostaa toimiaan, joilla se edistää oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja yhdenvertaisuuteen lain edessä. EU edistää jatkossakin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista ja torjuu päättäväisesti kansainväliselle yhteisölle huolta aiheuttavien vakavien rikosten, muun muassa aseelliseen konfliktiin liittyvän seksuaalisen väkivallan, jäämistä rankaisematta erityisesti sitoutumalla Kansainväliseen rikostuomioistuimeen.

Ihmisoikeuksien puolesta taistelevat rohkeat ihmiset eri puolilla maailmaa joutuvat usein sorron ja pakkokeinojen kohteiksi. EU lisää poliittista ja taloudellista tukeaan ihmisoikeuksien puolustajille ja tehostaa kaikenlaisten kostotoimien torjumista. Elinvoimainen ja riippumaton kansalaisyhteiskunta on olennainen edellytys toimivalle demokratialle ja ihmisoikeuksien toteutumiselle, ja tosiasiallinen yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa on onnistuneen ihmisoikeuspolitiikan kulmakivi. EU pitää suuressa arvossa säännöllistä vuoropuheluaan kansalaisyhteiskunnan kanssa sekä EU:n sisällä että sen ulkopuolella ja on syvästi huolissaan joidenkkin maiden yrityksistä rajoittaa kansalaisyhteiskunnan riippumattomuutta. Kansalaisyhteiskunnan tärkeimpänä tuentajana EU jatkaa ihmisoikeuksien puolustajien tukemista demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevasta eurooppalaisesta rahoitusvälineestä (EIDHR) sekä joustavoittaa rahoitusta ja helpottaa sen saatavuutta.

Kahdensivulinen yhteistyö

EU asettaa ihmisoikeudet keskeiselle sijalle suhteissaan kaikkiin kolmansien maihin, myös strategisiin kumppaneihinsa. EU:n ihmisoikeuspolitiikalla on vankka perusta yleismaailmallisissa normeissa, mutta se sovitetaan huolellisesti kunkin maan tilanteeseen muun muassa laatimalla maakohtaisia ihmisoikeusstrategioita. EU pyrkii aina rakentamaan yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa. Siksi EU jatkaa kumppanimaiden kanssa käymiensä ihmisoikeusvuoropuhelujen ja -neuvottelujen syventämistä ja pyrkii varmistamaan, että vuoropuhelu johtaa tuloksiin. EU ottaa ihmisoikeuskysymykset päättäväisesti esiin kahdensivulisen poliittisen vuoropuhelun kaikissa asianmukaisissa muodoissa, myös korkeimmalla tasolla. Lisäksi EU työskentelee kumppanimaiden kanssa määritelläkseen aloja, joilla EU:n maantieteellisistä rahoitusvälineistä voidaan tukea hankkeita, joilla vahvistetaan ihmisoikeuksia ja tuetaan ihmisoikeuskoulutusta. Kun ihmisoikeusloukkauksia tapahtuu, EU käyttää kuitenkin kaikkia saatavillaan olevia välineitä, myös pakotteita tai tuomitsemista. EU tehostaa toimiaan hyödyntääkseen mahdollisimman hyvin kolmansien maiden kanssa tehtäviin poliittisiin puitesopimuksiin sisältyvää ihmisoikeuslauseketta. Euroopan naapuruuspolitiikkaan kuuluvissa maissa EU on vahvasti sitoutunut tukemaan kokonaisvaltaista paikallisvetoista poliittista uudistusohjelmaa, jossa demokratia ja ihmisoikeudet ovat keskeisellä sijalla, muun muassa toteuttamalla "enemmällä enemmän" -politiikkaa. Ihmisoikeudet säilytetään EU:n laajentumispolitiikan keskiössä.

Työ monenvälisissä instituutioissa

EU on sitoutunut vahvaan monenväliseen ihmisoikeusjärjestelmään, jolla voidaan puolueettomasti valvoa ihmisoikeusnormien toteutumista ja asettaa kaikki valtiot vastuuseen. EU vastustaa tarmokkaasti kaikkia yrityksiä kyseenalaistaa ihmisoikeuksien yleismaailmallinen sovellettavuus ja jatkaa ihmisoikeusloukkausten vastaisen kantansa tuomista esiin Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksessa, YK:n ihmisoikeusneuvostossa ja Kansainvälisessä työjärjestössä. YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston sekä sopimusten noudattamista valvovien elinten ja YK:n erityismenettelyjen riippumattomuus ja toimivuus on olennaisen tärkeää. EU korostaa YK:n ihmisoikeusneuvoston johtavaa asemaa käsiteltäessä kiireellisiä ihmisoikeusloukkaustapauksia ja edistää pontevasti ihmisoikeusneuvoston tehokasta toimintaa. EU on valmis tekemään tätä varten yhteistyötä kaikkien alueiden maiden kanssa. EU kehottaa kaikkia ihmisoikeusneuvoston jäseniä noudattamaan tiukimpia ihmisoikeusnormeja ja täyttämään ennen valintaansa tekemänsä lupaukset. EU ja sen jäsenvaltiot ovat tyytyväisiä yleisen määräraikaisarvioinnin (UPR) perustamiseen ja sitoutuvat ottamaan hyväksytyt UPR-suositukset sekä sopimusten noudattamista valvovien elinten ja YK:n erityismenettelyjen suositukset esiin kahdenvälisissä suhteissaan kaikkiin kolmansiin maihin. Jäsenvaltiot aikovat yhtä päättäväisesti varmistaa kyseisten suositusten toteuttamisen omien rajojensa sisällä. EU kiinnittää seuraavilla UPR-kierroksilla tarkkaa huomiota siihen, missä määrin kolmannet maat ovat toteuttaneet hyväksymänsä UPR-sitoumukset, ja pyrkii antamaan tukea niiden toteutukseen.

EU osallistuu edelleen Euroopan neuvoston ja Etyjin korvaamattoman tärkeään ihmisoikeustyöhön. Se toimii kumppanuudessa alueellisten ja muiden järjestöjen kanssa, esimerkiksi Afrikan unionin, Kaakkois-Aasian maiden liiton (Asean), Etelä-Aasian alueellisen yhteistyön järjestön (SAARC), Amerikan valtioiden järjestön, Arabiliiton, Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestön ja Tyynenmeren saarten foorumin kanssa, kannustaakseen alueellisten ihmisoikeusmekanismien lujittamista.

EU:n työskentely yhdessä

Euroopan parlamentilla on demokraattisen edustavuutensa johdosta erityistä sananvaltaa ja asiantuntemusta ihmisoikeusalalla. Parlamentti on jo nyt johtavassa asemassa edistettäessä ihmisoikeuksia, erityisesti päätöslauselmiensa kautta. Euroopan parlamentin, neuvoston, jäsenvaltioiden, Euroopan komission ja EUH:n institutionaaliset tehtävät on pidettävä erillään, mutta samalla on tärkeää, että ne sitoutuvat työskentelemään entistä tiiviimmin yhdessä päästäkseen yhteiseen tavoitteeseensa eli parantaakseen ihmisoikeuksien kunnioittamista.

IHMISOIKEUKSIA JA DEMOKRATIAA KOSKEVA EU:N TOIMINTASUUNNITELMA

Tällä toimintasuunnitelmalla pannaan täytäntöön ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n strategiakehys jättäen riittävästi joustovaraa uusiin haasteisiin vastaamiseksi. Toimintasuunnitelma perustuu EU:n ihmisoikeuksien ja demokratian alan ulkoiseen toimintapolitiikkaan kuuluviin asiakirjoihin¹, joita ovat erityisesti EU:n suuntaviivat, keinovalikoimat ja muut sovitut kannat sekä eri rahoitusvälineet, varsinkin demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen rahoitusväline (EIDHR).

Lueteltujen toimien toteuttamisesta vastaavat korkea edustaja EUH:n avustuksella, komissio, neuvosto ja jäsenvaltiot kukin Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määritellyn toimivaltansa rajoissa². Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja osallistuu toimintasuunnitelman toteuttamiseen toimeksiantonsa mukaisesti. Toimintasuunnitelma on voimassa 31. joulukuuta 2014 saakka.

¹ Rajoittamatta ehdokasmaihin ja mahdollisiin jäsenehdokkaisiin EU:n laajentumispoliitikan nojalla sovellettavia järjestelyjä.

² Tämän toimintasuunnitelman erityisiä toteuttamistoimia koskevat päätökset tehdään perussopimusten mukaisesti. Toimintasuunnitelma ei vaikuta EU:n ja sen jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon, ja sitä tulkitaan perussopimukseen liitetyn julistuksen N:o 13 mukaisesti.

Tulos	Toimi	Määräaika	Vastaa
I Ihmisoikeudet ja demokratia kaikessa EU:n politiikassa			
1. Sisällytetään ihmisoikeudet kaikkiin vaikutustenvarvioiteihin	Lisätään ihmisoikeudet vaikutustenvarvioiteihin tehtäessä niitä laisäädäntö- ja muista ehdotuksista, täytäntöönpanotoimenpiteistä ja kauppasopimuksista, joilla on merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia tai jotka määräävät tulevaa politiikkaa.	Jatkuva	Komissio
2. Aito kumppanuus kansalaisyhteiskunnan kanssa, myös paikallisesti	a) EU:n edustustojen päälliköt, EU:n jäsenvaltioiden lähetystöjen päälliköt, siviilioperaatioiden johtajat ja operaatioiden komentajat toimivat tiiviissä yhteistyössä asemamaissaan toimivien valtioista riippumattomien ihmisoikeusjärjestöjen kanssa.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
	b) Varmistetaan tosiasiallinen tuki kansalaisyhteiskunnan järjestöille muun muassa kansalaisyhteiskuntaa tukevasta naapuruuspolitiikan välineestä, EIDHR:stä ja muista asiaankuuluvista ohjelmista ja välineistä.	Jatkuva	Komissio
	c) Tehostetaan kansalaisyhteiskunnan kuulemista muun muassa politiikka-aloitteista ja ihmisoikeusvuoropuheluista; toimitaan kumppanuudessa kansalaisyhteiskunnan kanssa EU:n ja valtioista riippumattomien järjestöjen vuosittaisessa foorumissa.	Jatkuva	EUH Komissio
3. Täytäntöönpanon säännöllinen arviointi	Esitetään EU:n tulokset ihmisoikeusstrategiansa tavoitteiden saavuttamisessa ihmisoikeuksia ja demokratiaa maailmassa koskevassa vuosikertomuksessa.	Vuosittain	EUH

II Ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden edistäminen			
4. Yleismaailmallinen liittyminen	a) Edistetään entistä intensiivisemmin keskeisten kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ja alueellisten ihmisoikeussopimusten ratifiointia ja tosiasiallista täytäntöönpanoa.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
	b) Kannustetaan kolmansiä maita tekemään täysimääräistä yhteistyötä YK:n erityisraportoijien ja riippumattomien ihmisoikeusiantuntijoiden kanssa muun muassa esittämällä pysyviä vierailukutsuja ja ottamalla vastaan kyseisiä asiantuntijoita.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
5. Ihmisoikeuksien ja demokratian toimintakulttuuri EU:n ulkosuhteissa	a) Tarjotaan ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaa koulutusta kaikelle EUH:n, komission, EU:n edustustojen ja YTPP-operaatioiden henkilöstölle.	Jatkuva	EUH Komissio
	b) Toteutetaan ihmisoikeuksien ja demokratian yhteyspisteiden verkosto EU:n edustustoissa ja YTPP-operaatioissa.	Vuoden 2013 loppu	EUH Komissio
	c) Laajennetaan käytäntöä, jossa ihmisoikeuskysymyksiä käsitellään EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen paikallisesti muodostamissa ihmisoikeustyöryhmissä.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot

III Poliitiikan tavoitteiden johdonmukaisuus			
6. Demokratian tosiasiallinen tukeminen	a) Hyväksytään demokratiaa koskevat raportit ja toimintasuunnitelmat neuvoston joulukuun 2010 päätelmissä määriteltyjen pilottimaiden ensimmäisen ryhmän osalta.	Vuoden 2012 loppu	EUH EU:n edustustot
	b) Määritellään pilottimaiden toinen ryhmä ensimmäisen ryhmän kokemusten perusteella, säilyttäen maantieteellinen tasapaino eri alueiden välillä.	Vuoden 2013 alku	Neuvosto EUH Komissio
	c) Laaditaan pilottimaissa toteutettujen toimien tulosten perusteella EU:n yhteisiä kokonaisvaltaisia demokratiatukisuunnitelmia ja -ohjelmia sellaisille kolmansille maille, joissa EU harjoittaa aktiivista demokratiatukea.	Vuoden 2014 alku	EUH Komissio
	d) Toteutetaan järjestelmällisesti EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien ja niiden raporttien jatkotoimia koko vaalisyklin tueksi ja varmistetaan niiden sekä muiden vaalitarkkailuelinten (esim. Etyj/ODIHR) suositusten tosiasiallinen täytäntöönpano.	Vuoden 2012 loppu	Neuvosto EUH Komissio Jäsenvaltiot

7. Ihmisoikeuksista ja demokratiasta vastaava pysyvä yksikkö EU:n neuvostossa	a) Perustetaan ihmisoikeustyöryhmän Brysselissä toimiva kokoonpano.	Vuoden 2012 loppu	Neuvosto EUH
	b) Kehitetään taakanjakojärjestelyjä, jotta jäsenvaltioiden voimavaroja ja asiantuntemusta hyödynnettäisiin mahdollisimman hyvin EU:n ihmisoikeuspolitiikan toteuttamisessa.	Vuoden 2013 alku	Jäsenvaltiot
8. Poliitiikan johdonmukaistaminen	a) Tiivistetään neuvoston perusoikeustyöryhmän (FREMP) ja ihmisoikeustyöryhmän (COHOM) yhteistyötä käsiteltäessä EU:n ulkoisen ja sisäisen ihmisoikeuspolitiikan keskinäiseen johdonmukaisuuteen ja yhtenäisyyteen liittyviä kysymyksiä.	Jatkuva	Neuvosto
	b) Järjestetään säännöllisin väliajoin jäsenvaltioiden välisiä keskusteluja ihmisoikeussopimusten täytäntöönpanon parhaista käytännöistä.	Vuosittain	EUH Jäsenvaltiot
	c) Varmistetaan, että EU:n toimintapoliittisissa asiakirjoissa viitataan asianmukaisesti YK:n ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusasiakirjoihin sekä EU:n perusoikeuskirjaan.	Jatkuva	EUH Komissio

9. Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien kunnioittaminen	a) Osallistutaan taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan asialistan määrittelyyn, painottaen erityisesti YK:n ihmisoikeusneuvostoa ja tiiviissä yhteistyössä kyseisiä oikeuksia käsittelevien YK:n erityisraportoijien kanssa.	Vuoden 2013 puoliväli	Jäsenvaltiot EUH Komissio
	b) Käsitellään taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin liittyviä erityiskysymyksiä vuoropuheluissa kolmansien maiden kanssa.	Jatkuva	EUH Komissio
IV Ihmisoikeudet EU:n kaikissa ulkoisissa politiikoissa			
10. Pyrkimys ihmisoikeuspohjaiseen lähestymistapaan kehitysyhteistyössä	a) Kehitetään keinovalikoima, jolla edistetään ihmisoikeuspohjaista lähestymistapaa kehitysyhteistyöhön, tavoitteena sisällyttää ihmisoikeusperiaatteet EU:n operatiivisiin kehitysyhteistyötoimiin. Tämä kattaa sekä päämajassa että kentällä toteutettavat järjestelyt ihmisoikeus- ja kehitysyhteistyötoimien synkronoimiseksi.	2013	Komissio EUH Jäsenvaltiot
	b) Lisätään ihmisoikeustilanteen arviointi kattavaksi osaksi EU:n maakohtaisten tukijärjestelyjen toteuttamista, erityisesti budjettituen osalta.	2013	Komissio EUH
	c) Sisällytetään ihmisoikeuskysymykset EU:n kannanottoihin kehitysyhteistyön maailmanlaajuisen asialistan puolesta ja muissa globaaleissa kysymyksissä, erityisesti vuosituhannen kehitystavoitteiden toteuttamisprosessissa.	Jatkuva	Komissio EUH Jäsenvaltiot

11. Kaupankäynti ihmisoikeuksia edistävällä tavalla	a) Kehitetään menettelytapoja, joilla edistetään kolmansien maiden ihmisoikeustilanteiden tarkastelua kauppaja- ja/tai investointisopimusten neuvottelun tai tekemisen yhteydessä.	2014	EUH Komissio Neuvosto
	b) Vahvistetaan ihmisoikeusvuoropuhelua (tai poliittisia vuoropuhelua) vapaakauppa-alueen kumppanien kanssa niin, että kannustetaan ihmisoikeuksien (myös työelämän perusnormien) suojelua ja edistämistä ja sovelletaan vahvistettua GSP+-valvontamekanismia.	Jatkuva	EUH Komissio (GSP+-tuensaajamaiden osalta)
	c) Varmistetaan, että EU:n investointipolitiikassa otetaan huomioon unionin ulkoisen toiminnan periaatteet ja tavoitteet, myös ihmisoikeuksia koskevat.	2013	EUH Komissio Neuvosto
	d) Tarkistetaan asetusta 1236/2005 sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon tai kidutukseen, sen täytäntöönpanon tehostamiseksi.	2013	Komissio Neuvosto
	e) Varmistetaan, että asevientä koskevan neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP meneillään olevassa tarkistuksessa otetaan huomioon ihmisoikeudet ja kansainvälinen humanitaarinen oikeus.	2013	EUH Jäsenvaltiot
	f) Pyritään varmistamaan, että kansainväliseen asekauppasopimukseen kuuluu vankkoja ihmisoikeusperusteita.	Jatkuva	Jäsenvaltiot EUH Komissio

12. Otetaan ihmisoikeudet huomioon konfliktinesto- ja kriisinhallintatoimissa	a) Otetaan ihmisoikeusloukkaukset yhdeksi varhaisvaroitusmallin indikaattoreista kehitettäessä EU:n varhaisvaroitusjärjestelmää.	Jatkuva	EUH
	b) Sisällytetään ihmisoikeudet, lasten suojeleminen, sukupuolten tasa-arvo ja tapauksen mukaan kansainvälinen humanitaarinen oikeus järjestelmällisesti EU:n operaatioiden toimeksiantoihin ja niiden vertailukehittämiseen, suunnitteluun ja arviointiin.	Vuoden 2014 loppu	Neuvosto
	c) Sovelletaan käytännössä EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselemien 1325 ja 1820 täytäntöönpanoon, erityisesti varmistamalla naisten yhdenvertainen osallistuminen kaikkiin rauhan ja turvallisuuden ylläpitotoimiin, myös konfliktin jälkeiseen jälleenrakentamiseen.	2013	EUH EU:n erityisedustajat YTPP-operaatiot Komissio
	d) Suunnitellaan vastuuvollisuusmekanismi sellaisia tapauksia varten, joissa operaatioiden henkilöstö rikkoo käytäntönsääntöjä.	Vuoden 2013 puoliväli	EUH Neuvosto Komissio

13. Juurrutetaan ihmisoikeudet terrorismin torjuntaan	a) Laaditaan toimintaohjeita sen varmistamiseksi, että ihmisoikeudet ja tapauksen mukaan kansainvälinen humanitaarinen oikeus otetaan huomioon kolmansien maiden kanssa toteutettavien terrorismin torjunnan tukihankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa, erityisesti oikeudenmukaista menettelyä koskevien vaatimusten noudattamisen osalta (syyttömyysolettama, oikeudenmukainen oikeudenkäynti ja puolustuksen oikeudet).	2014	EUH Terrorismintorjunnan koordinaattori Komissio Jäsenvaltiot
	b) Varmistetaan ihmisoikeuskysymysten ottaminen esiin kolmansien maiden kanssa terrorismin torjunnasta käytävän vuoropuhelun kaikissa muodoissa.	Jatkuva	EUH Terrorismintorjunnan koordinaattori Komissio
14. Varmistetaan, että ihmisoikeudet tukevat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen työskentelyn ulkoista ulottuvuutta	a) Laaditaan luettelo ensisijaisista maista ja alueista, joiden kanssa voidaan solmia tulevia kumppanuuksia ihmiskaupan torjunnan alalla.	2012	Komissio Ihmiskaupan torjunnan koordinaattori EUH
	b) Varmistetaan diplomaatti- ja konsuliedustustojen henkilöstön asianmukainen koulutus epäiltyjen ihmiskauppatapausten havaitsemiseksi ja käsittelemiseksi.	Jatkuva	Jäsenvaltiot EUH
	c) Varmistetaan, että ihmisoikeuskysymykset, myös naisten ihmisoikeuksien toteutuminen, otetaan huomioon vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan alakomiteoissa kolmansien maiden kanssa.	Jatkuva	Komissio EUH

	d) Kehitetään maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevasta kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta annetun tiedonannon mukaisesti komission ja EUH:n yhteinen kehys kansalaisuudettomuutta ja maahanmuuttajien mielivaltaista vangitsemista koskevien kysymysten käsittelemiseksi kolmansien maiden kanssa.	2014	Komissio EUH
15. Huolehditaan ihmisoikeuksien edistämisestä työllisyys- ja sosiaalipolitiikan ulkoisessa ulottuvuudessa	Edistetään ILO:n neljän työelämän perusnormin (lapsityön kieltäminen, pakkotyön kieltäminen, syrjimättömyys sekä yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvottelumenettely) yleismaailmallista ratifiointia ja täytäntöönpanoa.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot Komissio
V EU:n ihmisoikeusalan painopisteiden täytäntöönpano			
16. Kuolemanrangaistuksen poistaminen	a) Osallistutaan aktiivisesti kuolemanrangaistusta koskevasta moratoriosta annettavan päätöslauseلمان edistämiseen YK:n yleiskokouksen 67. istunnossa, jotta lisättäisiin valtioiden tukea sille kehittäen samalla myös aloitteen sisältöä.	Vuoden 2012 loppu	EUH Jäsenvaltiot
	b) Toteutetaan kohdennettuja kampanjoita kuolemanrangaistuksen poistamiseksi ja tehostetaan toimia kuolemanrangaistuksen säilyttämistä kannattavien maiden suuntaan.	2013–2014	EUH Jäsenvaltiot
	c) Huolehditaan EU:n panoksesta kuolemanrangaistuksen vastaiseen maailmankongressiin 2013.	Kesäkuu 2013	EUH Jäsenvaltiot

17. Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen poistaminen	a) Tuetaan ja toteutetaan YK:n ja Euroopan neuvoston kidutuksenvastaisia toimia aktiivisesti ja jatkuvasti, mukaan lukien tuki kidutusta käsittelevälle YK:n erityisraportoijalle, YK:n vapaaehtoisrahastolle kidutuksen uhrien auttamiseksi, ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle, YK:n kidutuksen vastaiselle komitealle sekä eurooppalaiselle kidutuksen vastaiselle komitealle ja alakomitealle.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot
	b) Edistetään kidutuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan ratifiointia ja tosiasiallista täytäntöönpanoa korostaen riippumattomia ja toimivia kansallisia ehkäisymekanismeja.	Jatkuva	Jäsenvaltiot EUH
	c) Sisällytetään kidutuksenvastaiset toimenpiteet kaikkeen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan toimintaan, myös lainvalvontatoimiin.	Jatkuva	Jäsenvaltiot Komissio
18. Tuloksellinen tuki ihmisoikeuksien puolustajille	a) Kehitetään ja toteutetaan vapaaehtoinen aloite, jolla helpotetaan tilapäisten suojapaikkojen tarjoamista vaarassa oleville ihmisoikeuksien puolustajille.	Vuoden 2013 puoliväli	EUH Jäsenvaltiot Komissio
	b) Edistetään ihmisoikeuksien puolustajien mahdollisuuksia käyttää YK:n ja alueellisia ihmisoikeuksien suojelumekanismeja ja puututaan kostotoimiin kyseisiin mekanismeihin turvautuvia ihmisoikeuksien puolustajia kohtaan.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot Komissio
	c) Julkaistaan kaikkien EU-maiden edustustojen ihmisoikeusalan yhteyspisteiden sekä ihmisoikeuksien puolustajia varten nimettyjen EU:n yhteyshenkilöiden yhteystiedot EUH:n ja EU:n edustustojen verkkosivuilla.	Vuoden 2012 loppu	EUH Jäsenvaltiot Komissio

19. Lasten oikeuksien edistäminen ja suojele	a) Toteutetaan lapsen oikeuksiin kohdennettu kampanja, jossa painotetaan erityisesti lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa.	2013	EUH Komissio
	b) Tehostetaan lapsia aseellisissa selkkauksissa koskevien EU:n suunta viivojen tarkistetun täytäntöönpanostrategian toteuttamista ja erityisesti jatketaan tukea lapsia aseellisissa selkkauksissa käsittelevän YK:n pääsihteerin erityisedustajan ja Unicefin työlle.	Vuoden 2014 loppu	EUH Komissio
	c) Huolehditaan EU:n panoksesta lapsityön vastaiseen maailmankonferenssiin.	2013	EUH Komissio
	d) Edistetään haitallisen työn ajantasaisten luetteloiden laatimista (yleissopimus nro 182, 4 artikla).	Jatkuva	Komissio Jäsenvaltiot
20. Naisten oikeuksien suojele ja suojele sukupuoleen perustuvalta väkivallalta	a) Toteutetaan naisten poliittiseen ja taloudelliseen osallistumiseen kohdennettu kampanja, jossa painotetaan erityisesti siirtymävaiheessa olevia maita.	Vuoden 2013 loppu	EUH
	b) Tuetaan asiaankuuluvia aloitteita, joilla torjutaan haitallisia perinteisiä käytäntöjä, erityisesti naisten sukuelinten silpomista.	Vuoden 2014 loppu	EUH Jäsenvaltiot
	c) Edistetään lasten varhaisten avioliittojen ja avioliittoon pakottamisen ehkäisemistä.	Vuoden 2014 loppu	EUH Jäsenvaltiot

	d) Toteutetaan sukupuolten tasa-arvoa ja naisten vaikutusvallan lisäämistä kehitysyhteistyössä koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2010–15 yhdeksän erityistavoitetta.	Jatkuva	Jäsenvaltiot Komissio EUH
	e) Tuetaan muun muassa kansalaisyhteiskunnan aloitteita, joilla torjutaan sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja naismurhia.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
21. Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattaminen	a) Jatketaan EU:n Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun 31. kansainvälisessä konferenssissa antamien lupauksen täyttämistä.	Vuoden 2014 loppu	Jäsenvaltiot EUH Komissio
	b) Jotta edistettäisiin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista ja turvataisiin humanitaarisen avun perillepääsy, tuetaan edelleen kansainvälisestä humanitaarisesta oikeudesta tiedottamista kaikille sotaikäville osapuolille, myös aseellisille valtioista riippumattomille toimijoille.	Jatkuva	EUH Komissio
	c) Käytetään entistä järjestelmällisemmin poliittista vuoropuhelua ja virallisten yhteydenottojen kampanjoita kolmansien maiden kannustamiseksi ratifioimaan kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen kuuluvia keskeisiä välineitä ja noudattamaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden velvoitteita.	Jatkuva	EUH Komissio
	d) Edistetään kolmansien maiden liittymistä Montreux'n asiakirjaan yksityisistä puolustus- ja turvallisuusalan yrityksistä.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot

22. Homo-, bi- ja transseksuaalisten henkilöiden ihmisoikeuksien toteutuminen	a) Laaditaan julkiset EU:n suuntaviivat, jotka perustuvat homo-, bi- ja transseksuaaleja koskevaan EU:n keinovalikoimaan.	Vuoden 2013 puoliväli	Neuvosto
	b) Laaditaan EU:n strategia yhteistyömenetelmistä kolmansien maiden kanssa homo-, bi- ja transseksuaalisten henkilöiden ihmisoikeuksien alalla, muun muassa YK:ssa ja Euroopan neuvostossa. Edistetään homo-, bi- ja transseksuaalien ihmisoikeuksia koskevien sitoumusten hyväksymistä Etyjissä, esimerkiksi järjestämällä julkinen tapahtuma Etyjin puitteissa.	2013	Jäsenvaltiot EUH
23. Uskonnon- ja uskonvapaus	a) Laaditaan uskonnon- ja uskonvapaudesta julkiset EU:n suuntaviivat, jotka perustuvat voimassa oleviin sopimuksiin ja asiakirjoihin, joissa palautetaan mieleen keskeiset periaatteet ja joissa määritellään selkeästi painopisteet ja välineet uskonnon- ja uskonvapauden edistämiseksi koko maailmassa.	Vuoden 2012 loppu	Neuvosto
	b) Esitetään uskonnon- ja uskonvapautta koskevia EU:n aloitteita YK:n tasolla, muun muassa päätöslausemia yleiskokouksessa ja ihmisoikeusneuvostossa.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot
	c) Edistetään Etyjissä ja Euroopan neuvostossa tehtäviä aloitteita ja edesautetaan uskonnon- ja uskonvapauden alan sitoumusten täyttämistä.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot

24. Sananvapaus verkossa ja muissa välineissä	a) Laaditaan uudet julkiset suuntaviivat sananvapaudesta verkossa ja muissa välineissä, myös verkkopäiväkirjojen kirjoittajien ja toimittajien suojelusta.	Vuoden 2013 loppu	Neuvosto
	b) Suunnitellaan toimenpiteitä ja välineitä, joilla laajennetaan Internetiin pääsyä, sen avoimuutta ja häiriönsietokykyä, tieto- ja viestintätekniikoiden käytön mielivaltaiseen sensuuriin tai laajamittaiseen valvontaan puuttumiseksi. Rohkaistaan sidosryhmiä käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa ihmisoikeuksien edistämiseen, ottaen huomioon yksityisyyden ja henkilötietojen suoja.	2013	EUH Komissio Jäsenvaltiot
	c) Varmistetaan, että selkeä ihmisoikeusnäkökulma ja vaikutustenarviointi ovat mukana laadittaessa politiikkoja ja ohjelmia, jotka liittyvät tietoverkkoturvallisuuteen, tietoverkkorikollisuuden torjuntaan, Internetin hallintoon ja EU:n muihin asiaa koskeviin politiikkoihin.	Jatkuva	EUH Komissio
	d) Lisätään ihmisoikeusloukkaukset syihin, joiden vuoksi jäsenvaltiot voivat soveltaa vientirajoituksia luetteloon kuulumattomiin tuotteisiin.	2014	Neuvosto Jäsenvaltiot Komissio
25. Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n suuntaviivojen täytäntöönpano	a) Huolehditaan yritysten yhteiskunta vastuuta koskevan komission tiedonannon täytäntöönpanosta, erityisesti laatimalla ja levittämällä ihmisoikeuksia koskevia toimintaohjeita kolmella toimialalla (tieto- ja viestintätekniikka, öljy- ja kaasuala; työvoima- ja henkilöstöpalveluyritykset) sekä pienille ja keskisuurille yrityksille.	2013	Komissio

	b) Julkaistaan raportti EU:n painopisteistä YK:n suunta viivojen tuloksellista täytäntöönpanoa varten.	Vuoden 2012 loppu	Komissio
	c) Laaditaan EU:n jäsenvaltioille kansallisia suunnitelmia YK:n suunta viivojen täytäntöönpanosta.	2013	Jäsenvaltiot
26. Oikeudenkäyttö	a) Toteutetaan oikeus alaa koskeva kampanja, jossa painotetaan oikeutta oikeuden mukaiseen oikeudenkäyntiin.	2014	EUH
	b) Jatketaan merkittävien ihmisoikeuksiin liittyvien oikeudenkäyntien seuranta, varsinkin syytettyjen ollessa ihmisoikeuksien puolustajia.	Jatkuva	EU:n edustustojen päälliköt EU:n edustustot
27. Ihmisoikeusloukkauksiin reagoiminen: vastuuvollisuuden varmistaminen	a) Pannaan täytäntöön ICC:stä 21. maaliskuuta 2011 tehty ajantasaistettu päätös (2011/168/YUTP) ja siihen liittyvä toimintasuunnitelma muun muassa edistämällä Rooman perussäännön ratifiointia ja täytäntöönpanoa.	Jatkuva	Jäsenvaltiot EUH Komissio
	b) Koska vakavien kansainvälisten rikosten tutkinta kuuluu ensisijaisesti valtioille, edistetään kansallisten oikeusjärjestelmien valmiuksia toteuttaa kyseisiä rikoksia koskevia tutkinta- ja syytetoimia.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot

	c) Kehitetään siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä koskevaa politiikkaa, jotta autettaisiin yhteiskuntia käsittelemään menneisyyden väärinkäytöksiä ja torjumaan rankaisemattomuutta (totuus- ja sovintokomissiot, korvaukset, rikoslainkäyttö, yhteys ICC :hen), muistaen, että kyseisessä politiikassa on voitava käyttää kunkin erityistilanteen mukaisia lähestymistapoja.	2014	EUH Komissio Jäsenvaltiot
28. Edistetään vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien kunnioittamista	Tarkistetaan parhaita käytäntöjä ja varmistetaan EU:n voimassa olevien välineiden käyttö tuettaessa pyrkimyksiä suojella ja edistää vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksia, erityisesti vuoropuheluissa kolmansien maiden kanssa.	2014	EUH Komissio Jäsenvaltiot
29. Alkuperäisyhteisöihin liittyviä kysymyksiä koskeva vahvempi politiikka	Tarkistetaan ja kehitetään EU:n politiikkaa, joka koskee YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistusta, vuonna 2014 pidettävää alkuperäiskansojen maailmankonferenssia silmällä pitäen.	2013–2014	EUH Komissio Jäsenvaltiot
30. Vammaisten ihmisoikeuksien toteutuminen	a) Edistetään vammaisten oikeuksia muun muassa kehitysyhteistyöohjelmissa, Euroopan vammaisstrategian 2010–2020 puitteissa ja pantaessa täytäntöön YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista.	Jatkuva	Komissio EUH
	b) Päivitetään vammaisuutta ja kehitystä koskevat ohjeet niin, että ne ovat vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaiset.	2012	Komissio

VI Kahdenvälinen yhteistyö			
31. Vaikuttavuus kentällä räätälöityjen toimintatapojen avulla	a) Jatketaan paikallisten maakohtaisten ihmisoikeusstrategioiden laatimista kolmansissa maissa ja saatetaan päätökseen meneillään oleva ensimmäinen kierros. Arvioidaan saatuja kokemuksia, myös maantieteellisen soveltamisalan osalta, ja määritellään parhaat käytännöt pohjaksi toiselle kierrokselle.	2012–2013	EUH Komissio Jäsenvaltiot
	b) Varmistetaan maakohtaisten ihmisoikeusstrategioiden ottaminen huomioon ihmisoikeusvuoropuheluissa ja poliittisissa vuoropuheluissa kaikilla tasoilla, päätöksenteossa sekä taloudellisen tuen ohjelmasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa kolmansien maiden kanssa, myös maakohtaisissa strategia-asiakirjoissa.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
	c) Varmistetaan, että EUH, komissio ja jäsenvaltiot valtavirtaistavat tosiasiaa maakohtaiset ihmisoikeusstrategiat.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
	d) Varmistetaan maakohtaisten ihmisoikeusstrategioiden kattava seuranta vuosittaisten tilanneselvitysten ja uudelleentarkastelujen avulla.	Vuosittain	EU:n edustustot EU:n edustustojen päälliköt
	e) Huolehditaan ENP:n edistymiskertomusten järjestelmällisistä jatkotoimista, myös ihmisoikeuksien ja demokratian alalla, jotta varmistettaisiin "enemmällä enemmän" -periaatteen johdonmukainen soveltaminen koko ENP:n alueella.	Jatkuva	EUH Komissio

32. Vaikuttavuus vuoropuhelun avulla	a) Vahvistetaan EU:n ihmisoikeusvuoropuheluille ja -neuvotteluille painopisteet, tavoitteet ja edistymisindikaattorit niiden uudelleentarkastelun helpottamiseksi.	2014	EUH Komissio
	b) Suoritetaan Cotonoun sopimuksen 8 ja 96 artiklan soveltamista koskevien parhaiden käytäntöjen uudelleentarkastelu, jossa käsitellään myös jatkotoimien varmistamista.	2013	EUH Komissio
	c) Hyödynnetään täysimääräisesti UPR-menettelyssä annettuja sekä sopimusten noudattamista valvovien elinten ja erityismenettelyjen suosituksia yhteistyössä kolmansien maiden kanssa.	Jatkuva	EUH Komissio Jäsenvaltiot
33. EU:n ulkopoliittisten välineiden tarkoituksenmukainen käyttö ja vuorovaikutus	a) Kehitetään työmenetelmiä edelleen, jotta varmistetaan vuoropuhelun, kohdennetun tuen, kannustimien ja rajoittavien toimenpiteiden paras mahdollinen niveltyminen toisiinsa.	2013	EUH Jäsenvaltiot Komissio
	b) Laaditaan perusteita ihmisoikeuslausekkeen soveltamiselle.	2014	EUH Jäsenvaltiot Komissio
VII Työ monenvälisissä instituutioissa			
34. Edistetään toimivaa monenvälistä yhteistyötä	Määritellään ja hyväksytään vuosittainen lähestymistapa painopisteiden asettamiseen YK:ssa – ja tarvittaessa ILO:ssa – kaikkia Genevessä ja New Yorkissa pidettäviä, ihmisoikeuksiin liittyviä kokouksia varten, noudattaen YK:ssa toteutettaville toimille määriteltyjä keskipitkän aikavälin painopisteitä.	Vuosittain	EUH Jäsenvaltiot

35. Tarkoituksenmukainen taakanjako YK:ssa	Vahvistetaan nykyistä taakanjakojärjestelmää, jotta hyödynnetään mahdollisimman hyvin jäsenvaltioiden valmiuksia ja asiantuntemusta sekä vahvistetaan kaikkien EU-kumppanien sitoutuneisuutta ja vastuuta EU:n ihmisoikeuspolitiikan muotoilusta ja toteuttamisesta.	2013	Jäsenvaltiot EUH
36. Vahvemmat alueelliset ihmisoikeusmekanismit	Jatketaan yhteistyötä Euroopan neuvoston ja Etyjin kanssa, tiivistetään vuoropuhelua muiden alueellisten järjestöjen kanssa sekä tuetaan uusia alueellisia järjestöjä ja mekanismeja yleismaailmallisten ihmisoikeusnormien edistämistyössä.	Jatkuva	EUH Jäsenvaltiot